

JIŘÍ ŠANDERA PÍŠE PRO DĚTI I DOSPĚLÁKY S DUŠÍ DÍTĚTE

Jiří Šandera z Milonic je autorem mnoha pohádkových knížek, které si zamilovaly děti po celé zemi. Jeho postavy a dobrodružství, která zažívají, dokáží upoutat nejen malé čtenáře a posluchače, ale i mnohé dospělé.

Vzpomenete si, co Vás vedlo k napsání první knihy?

Všechno odstartovala útlá knížečka, kterou můj syn přinesl ze školky. Když jsem mu z ní četl, její děj pro mě nebyl dostatečně poutavý, a tak jsem neuváženě pronesl: „Než bych měl toto číst, raději ti něco napíšu sám.“ Následující dny jsem cosí kutil na zahradě a tam mě napadlo zkusit napsat pohádku z prostředí rostlin. Uvelebil jsem se v houpací síti a napsal svůj první pohádkový příběh. Když jsem ho synkovi četl, byl nadšený a chtěl, ať

mu pohádku přečtu ještě jednou a pak znovu a znovu. Bylo fajn, že se moje pohádky líbily synovi, ale mě zajímalo, jestli zaujmou i jiné čtenáře.

Co bylo dál?

Když jsem se dozvěděl, že brněnský klub Leitnerova pořádá večer pro začínající i pokročilé literáty Píšete do šuplíku, popadl jsem svoje literární pokusy a vyrazil. Se srdcem v hrdle jsem četl poprvé v životě z prken, jež znamenají svět, asi padesátí do-

spělým posluchačům pohádku o dvou pohněvaných papričkách, která začínala větou: „Jednoho krásného dne přišel do zahrady chleba s máslem.“ Ozval se povzbudivý potlesk. Dočetl jsem a zvědavě koukl do publika. Takové ovace určené mé osobě jsem nikdy nezažil. Někteří literární nadšenci mně dokonce potřásali rukou. Na kterémisi z dalších „šuplíků“ jsem se dozvěděl o existenci literární soutěže humoru a satiry Řehečská slepice. Pln nadšení jsem tam poslal jednu z povídek o hodných domácích skřítčích

Bambalandovi a Štruntalandovi z mého dalšího literárního pokusu. Povídka se jmenovala Jak šel Pár facek do školy. K mému úžasu jsem za povídku obdržel čestné uznání. To mi dodalo odvalu oslovit několik nakladatelství s přáním proměnit moje rukopisy v knihu. A ono se to podařilo! Našlo se nakladatelství, které mi v roce 2003 vydalo Pohádky z kouzelné zahrady. A tak to všechno začalo...

Jaké knihy píšete? Máte nějaký oblíbený žánr?

Píšu knihy pro děti předškolního věku, pro kluky a holky ze ZŠ i pro dospěláky s duší dítěte. Můj oblíbený žánr je ten, na kterém právě pracuji. Pro nejmenší děti vymyslím říkanky do leporel, pro děti z MŠ a prvního stupně ZŠ pohádkové laděné příběhy, pro teenagery dobrodružné příběhy s nádechem sci-fi a detektivní zápletkou.

Jak vznikají první kapitoly? Kde berete inspiraci pro tvorbu postav?

Inspiraci pro napsání první kapitoly knihy je většinou skutečná událost. Od té se odrazím a pak už pustím fantazii na špacír. Například u knihy Co mě čeká ve školce to byla průpovídka mé dcery, která mi na otázku, co jste dělali ve školce, pokaždé odpovídala: „Nic.“ Rozhodl jsem se, že o tom, co děti ve školce dělají, a že se tam mají bezva, napíšu. S postavami jsem neměl naprosto žádný problém. Ty přece chodily s Kačkou do školky. A tak se v knize objevila jména Kačeniných kamarádek a kamarádů – Monička, Danielka, Honzík, Kubiček a další. Rovněž tam naleznete jména paní učitelek. Bohunka, Karla a Jana tam opravdu v té době učily. Když jsem se potom rozhodl napsat knihu Naše třídní je mimozemšťan, která je určena hlavně pro děti ze základní školy, stačilo změnit Moničku na Moniku, Honzika na Honzu, Kačenu na Kátu atd.

Inspiraci pro napsání říkanek o zvířátkách ze zoologické zahrady a o domácích zvířátkách bylo vybudování jedné maminky, která vezla malého klučínu v kočárku. Ta zalitovala: „Škoda, že nemáte nějakou knížku s tvrdými listy. Ten můj kluk by ty vaše knihy ještě asi poničil.“ Právě díky této mamince jsou dnes na světě barevná obrázková leporela s krátkými říkankami Rýmování se zvířátky I a Rýmování se zvířátky II. Vznik každé knihy i obsazení jednotlivými postavami má svoji historii. Ale to by bylo na samostatnou knihu.

Víte předem, jak kniha dopadne, nebo si závěr vymyslíte až při samotném psaní?

Asi zklamu paní učitelky českého jazyka. Podle dopředu napsané osnovy, tak jak nás to učili ve škole, nejedu. Nemám dopředu nic nalajnováno. Teprve až se posadím k počítači a položím prsty na klávesnici, tak ty se samy roztančí po klávesách s písmeny a dělají si, zdánlivě bez mého vědomí, co chtějí. Já se jen nechávám unášet dějem. Když píšu kapitolu o Katce, na chvíli se proměním v Katku, vstoupím jí do hlavy a myslím, mluvím a jedním jako ona. Stejně je to u ostatních postav.

Do poslední chvíle netuším, co moje prsty napadne, ani jak to celé dopadne. Překvapuji sám sebe. Právě proto mě psaní stále baví. A věřím, že to, co napíšu, bude bavit i čtenáře.

Zaujala mě jména některých postav, například Bambalanda a Štruntalanda. Kam na to chodíte?

Odpověď na otázku se nachází v první kapitole knihy, kde píšu: Bambalanda a Štruntalanda jsou skřítkové. Jejich jména se vylíhla v jedné klukovské hlavě. Ten kluk se jmenoval Jurášek a kteréhosi dne mu přišlo na jazyk slovo Bambalanda. Stále si to slovo opakoval. Moc se mu líbilo, a tak je používal úplně všude, i tam, kde by to nikdo nečekal. Jednou na něho máma volala: „Jurášku, chceš chleba s máslem?“ Jurka odpověděl – „bambalanda“. Jindy se ho táta ptal: „Půjdeme spolu na houby?“ Odpověděl „bambalanda“. Potom se mu zalíbilo slůvko Štruntalanda... S těmito nezvyklými slovy přišel můj syn, když byl malý. Napadlo mě, že by to mohla být hezká jména pro domácí skřítky. Tak vznikla kniha Bambalanda a Štruntalanda a poté její volně pokračování Povedená dvojka Bambalanda a Štruntalanda. Paní učitelky si libují, že si děti na maličko krkolomných jménech vukutálených skřítků procvičí jazyčky.

Některé Vaše knihy mají i pokračování. Například Naše třídní je mimozemšťan. Jak k tomu došlo?

Když jsem napsal a v roce 2012 vydal knihu

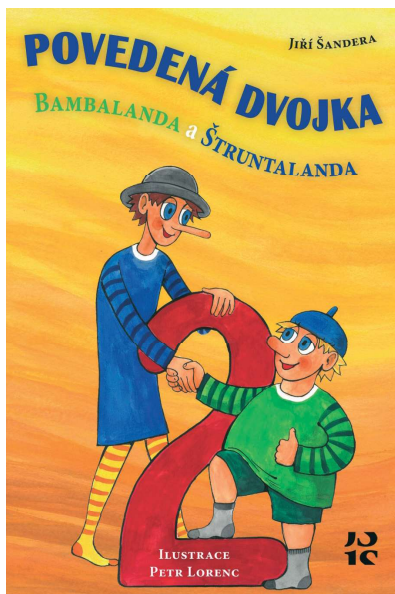
Naše třídní je mimozemšťan, četl jsem z ní v základních školách třetákům, čtvrtákům a pátákům. Pouhý název vyvolával o knihu ze školního prostředí obrovský zájem jak ze strany dětí, tak učitelů. Jeden dotaz střídal druhý. Téměř každá beseda končila otázkou, jak to bude dál, a výzvou, ať napíšu pokračování. Původně jsem to neměl v úmyslu, ale když mně děti začaly psát e-maily a žádaly o druhý díl, a když holky a kluci ze ZŠ Velká Dobrá zařídili, aby mě paní ředitelka pozvala k nim do školy na besedu o „mimozemšťance“, rozhodl jsem se, že se do toho pustím. Byl to rozhodující impuls k napsání volného pokračování „mimozemšťanky“ s podtitulem Záhadná zmizení. Dnes jsem rád, že jsem se nechal přesvědčit. Kniha Naše třídní je mimozemšťan 2 – Záhadná zmizení má dvojnásobný počet stran, krátké kapitoly a je ještě napínavější než její starší sestřička. Znamenitě ji ilustrovala stejně jako první díl Kamila Pokorná. Troufám si říct, že není mnoho takových knih, protože valná většina knížek pro náctileté má pouze barevný obal a několik obrázků. Tato celobarevná kniha je obrazově unikátní. Má přes sto ilustrací, z toho třicet je celostránkových. A text? Ten ať posoudí čtenáři.

Pořádáte i besedy pro děti z mateřských a základních škol. Máte nějakou veselou příhodu z těchto akcí?

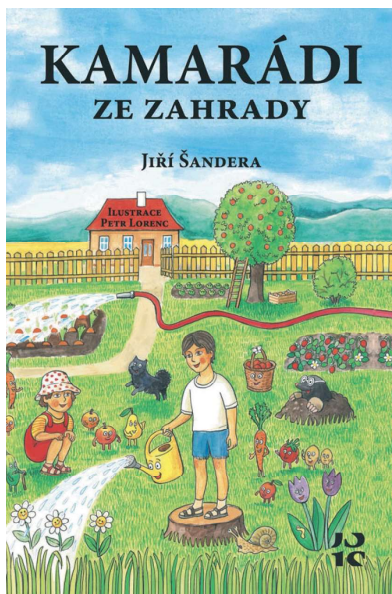
Než odpovím na otázku, musím sdělit, že já besedy nepořádám. Jsem na ně zván a pozvání pokaždé rád přijímám. Udržuji si tím kontakt se čtenáři a na vlastní oči vidím a na

S ilustrátorkou Kamilou Pokornou

vlastní uši slyším, jak na moje knihy a čtení reagují. Když potom pracuji na další knize, snažím se z takto získaných zkušeností poučit. Díky besedám nezůstávám zavřený v pomyslné bublině vlastního já. Některé příhody jsou veselé, jiné úsměvné, další dojemné. Například na besedě v mateřské škole v Ústí nad Labem jsem dětem četl z knihy Co vyprávěla houpací síť kapitolu O náramně pracovitém krtkovi. Zeptal jsem se dětí, jak by se ony zbavily krtka. Jeden chlapec řekl: „Zavolal bych taxik, posadil do něj krtka a odvezl daleko pryč od zahrady.“ Před několika týdny jsem měl besedu v knihovně s žáky třetí třídy. Byli bezvadní. Ukázal jsem jim lepoporelo se zvířátky ze ZOO, a když jsem se zeptal, co se jim nejvíc líbilo na návštěvě v zoologické zahradě, jeden kloučička mi nadšeně oznamoval: „Že jsem si tam koupil koblížek.“

Jak děti na Vaše čtení, na Vaše knihy reagují?
Děti z MŠ milují říkanky z lepoporela Rýmování se zvířátky I a Rýmování se zvířátky II. Společně listujeme v knize Co mě čeká ve školce nebo v knize Co vyprávěla houpací síť a povídáme si o tom, co rostliny v zahradce potřebují, aby jim nic nechybělo. Ukazují jim veselé obrázky jablek, hrášek, švestek... S žáky první třídy čteme třeba příběh o tom, Jak Juráškoví utekla písmenka do zahrady z knihy Pohádky z kouzelné zahrady, s druháky z knihy Povedená dvojka Bambalanda a Štrutalanda třeba o tom, jak skřítkové sbírali kaštiny nebo jak na Vánoce řeší záhadu dlouhých nosů. Třetíci mají rádi příběh z knihy Kamarádi ze zahrady O modré a červené vodovodní hadici. No a čtvrtáci a pátáci se nemohou dočkat, až začnu číst z knihy Naše třídní je mimozemšťan! Pro každou věkovou kategorii se něco z mé

tvorby najde. Děti mají desítky dotazů a hodina uteče jako voda. Do mnohých knihoven i škol jsem zván opakovaně. Když končí beseda a děti si chtějí ještě dál povídat a listovat v mých knihách nebo si přicházejí pro podpis, je to úžasný pocit. V tu chvíli si říkám, že musím pro děti ještě něco napsat.

Na čem momentálně pracujete? Chystáte nějakou další knihu?

Pracuji na knize s názvem Kluci a holky z naší školky, kterým chci navázat na můj bestseller Co mě čeká ve školce. Děti, rodiče a paní učitelky se mohou těšit na úsměvné pohodové příběhy holek a kluků ze školky doplněné říkankami a hádankami. Děti si zahrají hru na barvy, na semafor, rozluští lesní hádanky, zahrají rodičům divadlo, popřejí maminkám k svátku, na podzim budou pátrat po zlodějích ořechů, v zimě se seznámí s Martinem na bílém koni, poznají posly jara, v létě zachrání včelky před nachlazením, pojedou na výlet do města pohádky... Zkrátka budou zažívat jedno dobrodružství za druhým. O ilustrace v celobarevné knize se opět postará Kamila Pokorná.

Máte i do budoucna v plánu držet se dětských knížek?

Ano. Snažím se, aby moje příběhy pro děti nebyly moc dlouhé a malí čtenáři i malí posluchači udrželi pozornost. Myslím, že se mi to docela daří. Ověřil jsem si to například v období covidu na online čteních pro předškoláky mateřských škol. Odměnou mně byl hurónský potlesk. Ještě dnes mi rodiče sdělují, že se jejich ratolestem čtení líbilo a že vydržely až do konce. Co víc si přát? Psát pro děti a jezdit za nimi na čtení do MŠ, ZŠ a knihoven mi dělá radost. Kdo se chce o mně, mých knihách, případně besedách dozvědět víc, ať koukne na www.jirisantera.cz nebo mi napište na e-mailovou adresu: js@jirisantera.cz. TEREZA NOVOTNÁ

POJĎTE S NÁMI VYRÁBĚT ŽILETKY PRO CELÝ SVĚT!

**CZECH
BLADES**

Hledáme spolehlivé spolupracovníky:
Operátor kalení, broušení a balení
Mechanik, nástrojař
Pracovník kontroly kvality

**VÝROBA HOLICÍCH A PRŮMYSLVÝCH
ČEPEK JIŽ VÍCE NEŽ 70 LET**

Tel. 461 801 217 • e-mail: personalni@czechblades.cz • www.czechblades.cz